

-- APARE IN FIECARE LUNĂ DE DOUË-ÖRI --

Abonamentul : 6 coroane (8 franci)

Redacția : str. Lemnelor 39.

Administrația : str. Lemnelor 44.

Ortografia unitară.

— In atențiunea secțiunilor Asociațiunii —

Marea chestiune a ortografiei unitare e pusă ca object de discuție în ședința plenară a secțiunilor Asociațiunii din 13 și 14 Iulie a. c. Materialul pregătit al acestei discuții ni s'a trimis și nouă. Drept aceea ne luăm voce a face câteva observații la propunerile făcute de secțiunea literară. Chestiunea o ținem atât de însemnată și am fi dorit să vedem o mare discuție deslănțuită în presa noastră. De altcum noi am luat cuvântul și în Nrul apărut la 1 Martie. Acum chiar am primit „Drapelul,” unde discută dl Dr. V. Branisce.

Secțiunea literară a Asociațiunii militează pe lângă ortografia stabilită de Academia română în sesiunile generale din 1880, 1881 și 1895. Fără îndoială că Academia română e singurul foc competent în această materie. Numai cât trebuie să ne întrebăm, că oare Academia română a rezolvat chestiunea ortografiei în mod

satisfăcător? și că oare ortografia Academiei române a fost adoptată și e întrebuințată în scrierea limbei noastre?

Regulele ortografice stabilite de Academia română le considerăm de cunoscute, căci aceste reguli le propagă și urmează școalele noastre. Le publică și raportul secțiunii literare, care constată, că aceste reguli nu se observă azi de toți scriitorii și mai puțin se observă de literații din România. Din parte-ne adăogăm, că ortografia Academiei nu se observă decât de foarte puțini scriitori și că în afară de în publicațiunile oficiale ale academiei, nu le observă nici chiar membrii academiei și nu le-au observat nici chiar înainte de asta cu 20 de ani. Dintre organele de publicitate aproape nici unul nu urmează ortografia academiei.

Care e cauza, că ortografia academiei și-a câștigat chiar după 20 de ani așa de puțină po-

pularitate în scrierea românească? Părerea noastră e, că Academia nu a dat o soluțiune potrivită ortografiei, iar simțul obștei literare s'a desvoltat cu mult mai puternic în direcțiunea fonetismului, de cât să poată rămănea fixat cu etimologismul adoptat de Academie. Iar astăzi ca să pui pedeci în calea acestei desvoltări credem că e imposibil și fără reson.

Iprejurarea, că ortografia Academiei s'a adoptat în măsură așa de mică în scrierea limbii, e dovada cea mai eclatantă, că Academia nu a dat soluția potrivită chestiunii. Că ortografia stabilită la 1881 nu are trecere s'a convins și Academia însași, așa că în 1894 și 1895 a trebuit să revină asupra resolvării chestiunii, căci rămăsese în grozav anacronism, mai ales cu *u* mut. Nu-l mai scriea nimenea, decât Academia oficială.

Acum când am ajuns și noi peste munți să ne ocupăm de chestiunea ortografiei, oare e corect ca să fim atât de retrograzi, să primim un punct de plecare peste care a trecut aproape toată lumea? — Așa credem, că nu poate fi corect. Motivele, invocate de secțiunea literară pentru adoptarea ortografiei stabilite de Academie, nu ne conving.

Tendința de a arăta prin scriere și anumite înțelesuri nu e un avantaj numai al ortografiei etimologice. Această tendință se valorisează și în cea mai fonetică ortografie.

Că la noi s'ar fi format un fel de tradiție în urma întrebunțării de atâta vreme a ortografiei Academiei — nu ni se pare o observație în de ajuns de reală. Întrebunțarea ortografiei acesteia s'a practisat mai numai în școală. Nici aceasta praxă nu a fost generală, căci a depins dela profesorii de română, dacă au admis-o sau nu. Mulți dintre profesori nu s'au putut împăca cu dinsa și și-au susținut ortografia lor îmbătrănită. Ortografia urmată de ziaristica noastră e trecută mult peste ortografia Academiei. Chiar și ortografia urmată de organul Asociațiunii e mai progresată.

Motivul, că după ortografia fonetică prea ni s'ar da să vedem trecute cuvintele prin schimbări curioase (*văd*, *vezi*, *văzînd*) încă nu-l putem

considera destul de temeinic. Dacă exprimarea cuvintelor ne face să vedem schimbări atât de curioase, de ce să ne pară curioase schimbările în scrisoare? Dacă rupend cu ortografia de azi, am scrie foneticește, schimbările ni s'ar părea curioase numai până când s'ar obicinui ochiul cu formele cele noue. Scrierea cu cirile încă nu a fost așa de curioasă.

Că ortografia Academiei nu satisface necesităților, dovedește și secțiua literară, căci află de lipsă de cârpit și propune mai multe modificări și întregiri.

Să ne ocupăm în fuga condeiului și cu acestea.

Regula, ca *sc* să se scrie numai la sfirșitul rădăcinii vorbelor de conj. IV. cu *sc* (urmăresci,) iar încolo dacă tonul nu se schimbă prin flecționare să se scrie cu *șt* (știință) — nu e completă și nu e corectă. Cum să se scrie pluralul adjectivelor terminate în *esc* (romănesc, românești?) A scrie apoi *cunosci* și *cunoștințe* nu e consecvență ortografică.

A se scrie perfectul simplu-istoric cu *u* și nu numai cu *i* pe motivul, că *u* sună la fine — nu e trebuință. La substantivele terminate în *i* e cu totul alta rațiunea lui *u* (mălaiu,) decât la acest perfect.

Regula pentru genetivul substantivelor feminine și adjectivelor (*ei*, *ii*) e corectă. Nu ținem de corect, ca genetivul sing. al pronumei *care*, la femenin să se scrie *cării*, *căriiia*.

Pronumele *me* și *se* să se scrie fără nici un semn grafic. nu e îndreptățit pentru *mē*.

Cea mai grea chestiune de rezolvat în actualul stabiliu al ortografiei e scrierea lui *ă* și *i*. În această privință ori ce regule s'ar stabili nu sunt de ajuns și nu sunt consecvente. Unde pui, că urmarea lor dă cele mai mari greutăți în școală atât profesorilor, cât și elevilor. În viață apoi aici sunt cele mai mari divergințe și greșeli. Explicațiunile pentru întrebunțarea lui *ă* și *i*, date de secțiunea literară cu puține excepțiuni sunt bune. Nu înțelegem de ce să se scrie *femeiă* (cu *ă* la fine) când sună *e* (*veseliă*, *gălagiă*, *voiniciă* în loc de *veselie*, *gălăgie*, *voinicie*.)

La scrierea lui *i* nu înțelegem pentru ce să se scrie contra regulei date: *têrg*, *vênt*, *rênd*, *vêrf*, *strênge*, *dênsul*.

Exigențele etimologice în principiile admise de Academia română se reduc la etimologia română, nu la cea latină, căci nu putem pretinde dela toți Românii să știe face atimologie latinească. De aceea și scoaterea în relief a necesităților etimologiei latine o credem de ne corectă în principiile stabilite de secțiunea literară.

Drept concludsiune suntem de părerea că o ortografie stabilită pe base de fonetism temperat cu necesități etimologice nu are viitor. Cu atât mai puțin va avea vieață o ortografie retrogradă față cu actuala ortografie din presa noastră.

A scrie în loc de *ea* și *oa* iar *é* și *ó*, a ne ren-
toarce la etimologia latină în căutarea vocalelor
obscure, a primi iar pe *i* și *ü*, *ü*, *aü* etc., a
spori semnele, când și așa avem prea multe,
nu e practic.

Simplificarea în ortografie să ne fie scopul.
Cu cât vom ști face o ortografie mai simplă și
mai ușoară, cu atât va avea mai mare viitor.
Acele condițiuni le întrunește însă numai fone-
tismul pur.

Dr. Victor Onișor.

Dintr'un ziar.

(Urmare)

6 Iunie.

Azi după-amiază între 5 și 6 a fost visita. Ada și eu îl așteptam în grădină, ascunse câte într'un scaun de mare. Când a venit — a mers direct către despărțământul Signorei, după puțină vreme au eșit cu Signora și așa ni-l prezenta:

— Luigi Marcaselli.

Ada și eu am întins mâna, — el le-a primit ambele deodată, cu o mișcare comlezantă arătând, că aceasta e un semn al distincțiunei pentru el. Apoi după ce Signora îi arăta locul vis-à-vis de noi — cu maniera ușoară a omului umblat în lume și societate, scutit de afectățuni și simulări, începu să povestească cu noi.

Ne place în Novi, cum ne petrecem, avem cunoscuți, avem de gând să umblăm în societate etc. etc. La ce i-am răspuns, că noi am venit numai pentru recreare... Atunci el privind în ochii și fața mea, începu să ridă lă, senin și cu gust. — Da Signorina, cu așa fețe de trandafir! Timp de un cias ne-am petrecut cu el, când a plecat ne-a lăsat o impresie plăcută.

9 Iunie.

Ne petrecem excelent!

Marcaselli a devenit cavalerul nostru fidel. Imi pare tot mai drăgălaș și mai frumos. Ce-i drept, nu e spirit de raritate, nici nu se pare a avea simțiri și cugetări mai adinci, în privința aceasta cred că-i ca mulțimea... însă — așa-i de frumos, vecinic vial, și cavalier cum nu sunt mulți!

Dar azi — mi-au venit în minte și cavalerii de acasă, — Șalcu... Șalcu!.. El și-a adus aminte mai des de mine, dovadă ilustratele lui!... Dapoi... el e acasă, și nu la baie de mare, și lui nu-i curizează un Marcaselli frumos și drăgălaș!

11 Iunie.

Gustăm plăcerea zilelor frumoase. Marcaselli e neexhauribil în invențiunea amuzărilor și distragerilor, cari ni le arangiază. Signora ne spune că el totdeauna e „așa.“

14 Iunie.

Marcaselli mă învață să inot.

18 Iunie

Eri am mers prea înlăuntru în mare, — așa m'am îmbătat!

Doară de lumina mare a soarelui.

... Mi se părea că marea roleşte cu mine, nu vedeam numai puncte galbiue într'un câmp verde, și m'a cupris o frică grozavă, apoi o debilitate, o neputință șoadă, — cu forța cea mai mare am făcut încă câteva mișcări apoi... dacă nu m'ar fi îmbrățșat un brat sigur și puternic cine știe ce pățiam! Era el, Marcaselli! Am eșit imediat, petrecută de Signora și Ada, am mers în cabină. La ușa cabinei aștepta el, — cu un valet și scaun de tras, în care am șezut, fără contrazicere simțindu-mă foarte debilă.

Ajungând acasă m'am culcat, și după un somn ușor toată spaima mi-a trecut, ca și impresiunile momentane ale visurilor...

Marcaselli prin un bilet a știricit, că eu cum mă simțesc, — e permis să ne cerceteze? Signora m'a întrebat pe mine, și eu am răspuns, că ar fi bucurie pentru mine, dacă mi-ar da ocaziune să-i pot mulțumi pentru bunătatea lui de azi dimineață, căci în spaimă am uitat de tot. Peste câteva minute Marcaselli era la noi, ședeam colo în grădină în scaunele noastre obicinuite, și povestiam de escursiunea pusă în vedere al cărei prim aranjator o fi Marcaselli, când ușa grădinei se deschise, și un tiner uniformat se apropia către noi.

— Peryni, Peryni!

Alergai înaintea lui. Și el mi-a strins mâna cu căldură. L'am recomandat, — cum a roșit Ada! Dapoi Peryni cât de surprins o privia! E și frumoasă Ada — ca un înger! Ne-am petrecut tare bine.

24 Iunie.

Peryni împreună cu Marcaselli fiecare zi vin la noi. Și Ada mi-a mărturisit, că asupra ei a făcut maiorul impresie adincă.

27 Iunie.

Azi după amiază a fost excursiunea de gondole pe Adria. Cavalerul meu era Marcaselli, al Adei, de sine se înțelege, Peryni!...

A fost o excursiune încântătoare!

Mai ales rentoarcerea, o seară în veci neuitată! Pe cer de-a rîndul se aprindeau stele privind-se în oglinda mării, iar luntrele cu cioboit lin tăiau urmă în marea întinsă, pe deasupra căreia razele arginții ale lunii au tras un covor neted și strălucitor.

Înainte... înainte... părea că sburăm în infinit... și mi-am închis ochi. Deodată... un ton senin melodios de tenor se înălța în aerul de seară, se ridică pe aripile unui suflet entuziast sus...

sus... până în cer!... Luigi, el cânta... așa de frumos o romanță italiană. Tonurile din urmă le-a cântat cu un adagio dulce și domol... trecut în șoaptele teestului... „o mia dulce... mia carissima...”

Un aplaus frenetic răsună din toate gondolele

când Luigi amuți... și el repeta refrenul: „o mia dulce... mia carissima!...”

Ne apropiam repede... să vedem deja malul iluminat... șireag gondolele și muzica cânta...

Cu toții la hotel... urmează dans! Ada nu dan-

sează, apoi nici Peryni n'a dansat. După multe rugări am rămas la dans ca să fac o tură două de vals, de tot fin — cu Luigi.

Și a fost un vals divin!

1 Iulie.

Vai Doamne uite ne apropiem de ducă!... Tata scrie, că peste o săptămână-două vine după noi.

Și vom părăsi marea, Novi, și pe Luigi! Azi am spus cavalerilor noștri, că acuș-acuș ne rentoarcem acasă.

Peryni era ca opărit: — Cum așa, deja?! Deja!... De sine se înțelege și Luigi ne compătimentește că mergem!

Însă și ea!...

...„O mio dolce, o mio caro...”

4 Iulie.

Ada cu Peryni își bat cu ceva capu se înțelege foarte bine!...

8 Iulie.

Ada mi-a mărturisit că-i amoretzată în Peryni, ei da, am dedus eu aceasta! Peryni se mulțumească lui D-zeu,

că un înger ca și Ada îl are drag, — că și el o iubește mult, asta e numai natural.

Planul lor e: — când se va rentoarce maiorul acasă, din Novi la Viena se va opri în Graz, și-i va cere mâna, apoi peste o lună-două le-o fi cununia, — pe mine m'or chema de paraninfă.

La preumblare.

11 Iulie.

Azi am primit epistola că în 16 Iulie sosește tata, și să fim cu bagajul pachetat. Doamne! Ada nu e indispusă de loc, e și drăgălaș maiorul, și atât de iubitor și gentil cu Ada. Luigi e tot cu noi. Mi-a dat fotografia lui, și mi-a promis multe, multe ilustrate, și că va veni odată în Ardeal... oare când...

16 Iulie.

Tata a sosit și l-a suprins, ce bine caut, — poi-mâne plecăm... Ada nu voiește, ca Peryni să întrerupă scâlzile, deci vom merge „seul“ către casă. Imi este dor de acasă, și totuși... așa bucuos ași sta încă aici!...

18 Iunie.

A fost cină de adio.

Ada și Peryni aveau dispoziție bună, eu nu prea! Luigi a povestit tot cu tata.

19 Iunie.

Peryni și Luigi ne așteptau la vapor, cu câte un buchet de roze albe. Și ne-am luat adio dela bunii bătrâni, Signora și Signorul Facceri, apoi Luigi și Peryni. Vaporul se mișca lin... Adio!... Adio!... La revedere, ziceau surizând Ada și Peryni.

Pe tren către Graz

E obositor să te sui și cobori pe vapor, pe tren, de pe un tren pe celalalt...

Acuma n'avem voyage așa de plăcut!... Gândurile ne-au rămas în Novi, iar trenul fuge, fuge cu noi tot mai departe... Ce panoramă sublimă și variată... ei acuma numai tata o privește... Călătorii să suie și cobor, nici nu-i vedem...

Novi!... Novi...

Graz 21 Iulie.

Mâne mai departe.

Viena 22 Iulie.

Tot mai departe... Și tot mai aproape...

Budapesta 22 Iulie.

Trecem ca fulgerul...

Ardeal 23 Iulie.

Cum mi-a bătut inima când te-am văzut, tu dulce loc natal!

Oh scump Ardeal, oare cum am putut rămânea departe atâta vreme de dealurile și munții tăi muschioși! Și tu sășorul meu drag și liniștit, cum am putut să-mi lipsești. Iată casa noastră, mare, albă, cu ferestrele ei lucitoare, cum privește și ne chiamă dintre brazii totdeauna verzi, și la marginea grădinei săleșul de-a lungul părauașului, unde am petrecut atâtea oare dulci ale copilăriei, par că mă invită iarba de sub umbra crengilor lui... Și ce parfum reîntăritor al fânului uscat, amestecat cu mii de parfumuri de ale florilor, e răspândit în aer! Ni mama... mamă, dragă, scumpă buna mamă, ea vine înaintea noastră, ne salută din departe, iute, iute surugiule! — Mamă!

Și mama lacrimează, mă sărută, mă desmiardă și imbrățișează, ți-e bine pușor, cauți de tot bine.

— Mamă!

Peste două luni.

Azi am primit invitarea Adei, și întrebarea făcută în modul ei drăgălaș, că pe cine vreau să am de cavalier la nunta ei (pe Marcasselli?...) să-i seriu hotărât, ca pe acela să-l invite de paranimful meu.

Am mulțumit de atențiune, — eu merg pentru dinsa și nu pentru cavaleri... însă totuș mi-ar cauza bucurie, dacă l-ar invita pe Șalcu, care e cunoscut și camarad vechiu a lui Peryni. — Da, pe Șalcu...

Olga Dorina Poruțiu.

Despre educația fetelor.

Se discuta — când nu se discută oare? — despre educația tinerelor fete. Aceasta este o chestiune arzătoare în ceasul de față și în tot-d'una foarte interesantă.

De când există lumea cugetătoare, nu există un spirit luminat, care să nu fie pasionat pentru ea.

Ascultă, întreabă un domn bătrân pe un tinăr, dacă ai avea puterea să fasonezi sufletul femeii d-tale, cum ai vrea ea să fie sufletul ei?

Pentru un moment, închipuește-ți c'ai fi un nou Pygmalion. Poți nu numai ca să-i modelezi corpul după capriciul tău, dar poți modela și spiritul soției d-tale, dacă mi-e permis să mă exprim ast-fel.

— Ia spune-mi, ți-ai alege o ignorantă sau o savantă?

— Dacă ași avea o femeie bună, dulce, blândă, devotată și frumoasă, susceptibilă să mă întrebe dacă Călărașii se află în Doljiu și incapabilă să-mi scrie fără ca să facă tot atâtea greșeli câte cuvinte 'mi-ar scrie, ași suferi enorm de mult. Inzadar ași căuta să scuz ignoranța ei, prin dragostea cea mare ce ar avea pentru mine, prin extrema-i candoare și mii de alte motive asemănătoare, simt că n'ar trece multă vreme până ce m'ași despărți de dinsa, incapacitatea în care s'ar afla ca să mă ghicească, ar fi cauza că eu toată dragostea mea pentru dinsa n'ași avea nici o plăcere ca să rămăi în tovărășia ei.

Dacă ar fi ceea-ce se numește savantă, of! că ași

avea și mai mare oroare de ea. Această categorie de femei, detestabilă deja în vremurile depărtate, azi când România a făcut nisece progrese atât de mari, mi se pare mai grotească și mai odioasă.

Pedanteria detestabilă sub toate formele devine urăcioasă când poartă fustă.

Justul mijloc, iată ce ași dori. Femeia ce 'mi-o visez să nu fie proastă nici prin ignoranță, nici prin vanitate. Să fie înainte de toate o femeie de inimă; să aibă spiritul cult, rămânând modestă, dar să fie susceptibilă să înțeleagă și să se entuziasmeze pentru ceea-ce e frumos în artă ca și în morală. Ași vrea ca să 'i șează bine: să știe să se fie mândră. Ași preferi-o distinsă și elegantă cu liniamente regulate; și ași mai dori ca să aibă gustul casei și să nu despretuiască nici una din datorile ce cad în sarcina unei bune gospodărese.

— Dar ceea-ce doresti, scumpul meu, este o femeie perfectă! îi spuse un tânăr din societate.

— Nici de cum, fiind-că îi cer numai calități și virtuți mijlocii.

Stiu în adevăr că nimic nu e mai greu de ținut de cât justul mijloc. Unii pretind chiar că e ceva iluzoriu de a-l căuta, și mai mult încă de a-l păstra. Cu toate acestea eu cred că lucru e posibil. Cred mai cu seamă că fericirea există numai acolo unde există concordanța de gusturi, de sentiment, de educație primă, și că a ști cine-va să fie mulțumit de situația sa, când ea este convenabilă, dar modestă, este mijlocul cel mai sigur pentru ca cine-va să se aște fericit. După părerea mea nu trebuie să fim nici invidioși, nici nvidiați...

— Dar limbile străine, întreabă iarăși bătrânul, ar intra și ele în programul d-tale?

— Vezi bine că da, căci nu există un mijloc mai bun pentru a deschide cui-va mintea, de cât să înțeleagă pe autori și să aprecieze cugetările lor, de cât a-i putea citi pe fie care în propria sa limbă.

(A. P. R.)

— Socotesc că muzica și pictura trebuie să facă asemenea parte din programul de instrucțiune al unei femei, cu condițiune ca ea să lucreze în mod serios aceste arte de agremente și că la concert sau la muzeu, studiile ei să-i permită să aprecieze pe maeștri și să priceapă operele lor.

După părerea mea, nu este iertat unei femei din zilele noastre ca să ignoreze fie și cel mai mic lucru. Repet chiar încă o-dată că'i este riguros interzis ca să fie pedantă. Ea trebuie să poată să stea la vorbă cu bărbatul ei, să se intereseze de studiul fiilor ei și să nu socotească nevrednică de dinsa nici lucrările manuale, nici datorile unei femei gospodine.

Dacă ar trebui să conlucrez la educața soției sau fiicei mele, ași voi să se găsească vreme pentru toate, chiar și pentru cușnie, și vă rog a crede că ași avea grijă să nu uit nici îngrijirile fizice. Cu toate că profesorul de dans nu mai are azi importanța ce i se dădea în vremurile de altă dată, ași cere totuși din punctul de vedere al esteticeii, sau al grației ca o femeie să știe să danseze, să salute și să umble în mod convenabil.

Gimnastica este bună pentru dezvoltarea ei fizică; călăria și sporturile în general, când cine-va nu face abuz de ele, au asemenea utilitatea și farmecul lor.

Dar arta este pentru aceasta ca și pentru restul ochestie de măsură.

Și fiind-că părerea tânărului căpătase aprobarea tuturor, se mai discută apoi pentru a se ști care dintre junele fete din anturaj, răspundeau la acest program atât de perfect și atât de înțelept.

Vai! Vai!... Trebuie să recunoaștem că numărul era foarte restrins. Unele răspundeau, la o parte a programului, altele la altă parte; puține numai, e trist de zis foarte puține știau să intrunească amândouă condițiunile, adică a fi menagere și femei de societate.

Elise Nancovică.

✻ C u n u n a . ✻

— Obiceiu poporan —

Lucrare cetită în ședința din 14 Aprilie 1894 a societății „Petru Major.”

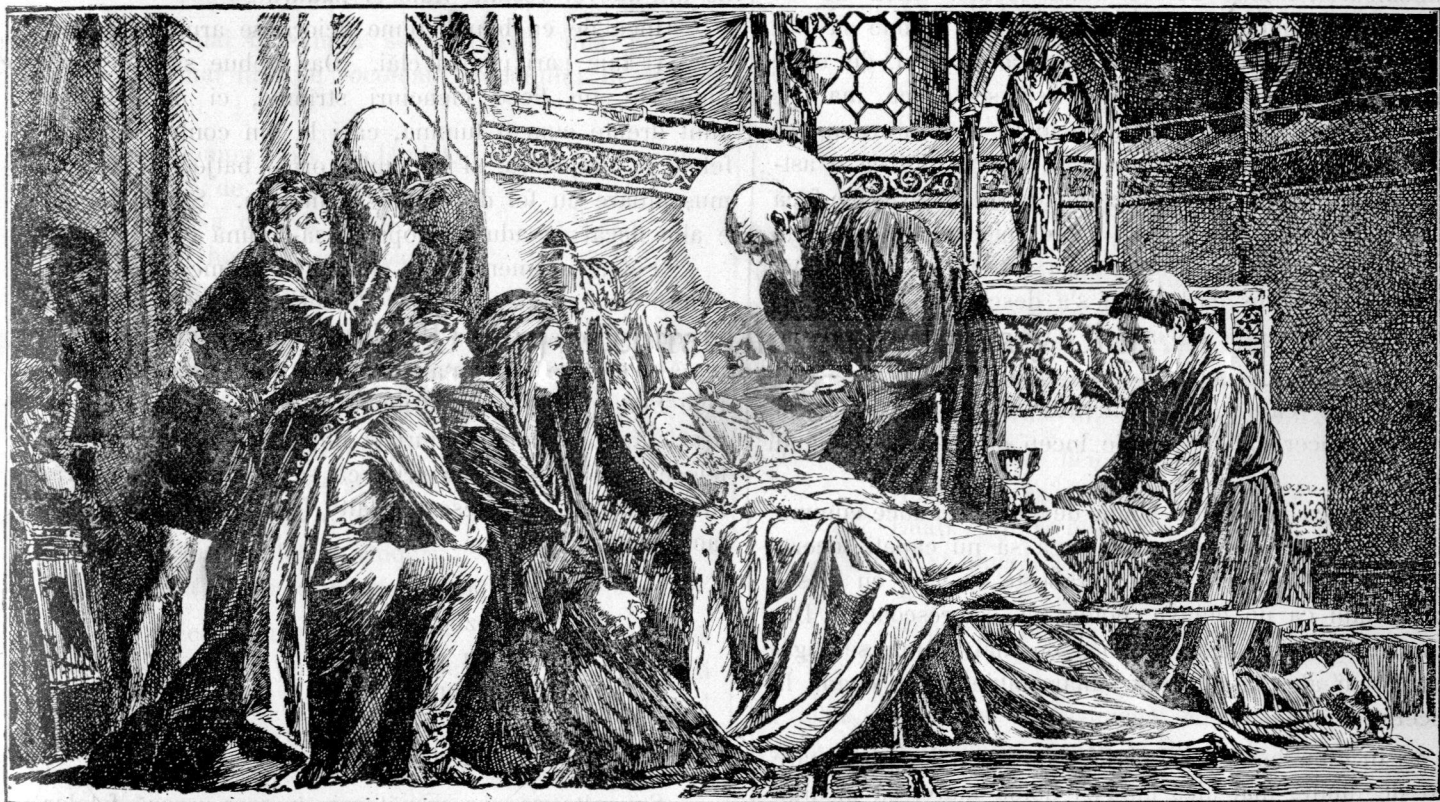
A trecut Ilie proroc, peste vre-o săptămână-două se începe seceratul. Dacă în ziua de Ilie proroc a fost vreme bună și n'a tunat au să fie bune alunele și țarina va aduce roade cu belșug. Holdele sunt frumoase, au început să se îngălbinescă în urma căldurilor de pe la sfârșitul lunii lui Iulie. Gazdele încep a se gândi la secerat. Până acum au urmat cu mare

hârnicie făcutul fânului, dacă a fost iarbă groasă locurile sunt pline de *fârcituri*. Cine a început de cu bună vreme la cosit, pe la Ilie proroc e aproape de gătenie, nu mai are încă 10—15 covași și otava, la care nu se apucă cam până după secerat.

Seceratul la noi se începe așa ca prin jumătatea primă a iunei lui August. Sămănături de toamnă nu

se fac de fel, din pricina ținutului muntos sau deluros care nu se poate împăca cu sămănăturile de toamnă care peste tot așteaptă un pământ mai bun. De geaba au încercat Nemții în vremea grănițerismului pe când moșul meu era copil cu cămeșă lungă, au silit pe oameni să semene de toamnă și dac'au văzut că nu se face nimic, a rămas cum a lăsat D-zeu. Înainte de aceea și de atunci încoace sămână numai de primăvară, anume holde de secerat: de grâu: irița ori scurtă cu păr, ovės, orz și mai rar seceră. Grăul se face frumos mai ales la vârfuri de deal și la fețe, locul trebuie să fie bun, dar nu gras tare, căci atunci holda pică și tot n'ai nici o hasnă.

Când se apropie timpul seceratului la noi se întorc calicele *de la țară*. Trebuie se spun, ce se înțelege la noi sub expresiunea „țară.“ E cunoscut, că ținutul Năsăudului, care cuprinde colțul din nord-ostul Ardealului, și de care se ține și comuna mea natală — Zagra, a fost teritorul fostului regiment al II de graniță. Toți cei ce au locuit pe acest teritor între anii 1763 și 1851 au trebuit să fie militari, afară de cei ce erau absolut incapabili și Ovreeii, cari s'au în-cuibat numai cam după anii 40. Aceștia toți se numiau pe sine *grănițeri* și erau oameni liberi, iar pe cei ce locuiau afară de teritorul regimentului îi numiau *țărani*, iar ținutul lor *țară*. Aceste numiri au rămas

Moartea lui Ioan Huniadi.

pană astăzi tot în același înțeles. E caracteristic, că *țerenii* numesc pe grănițeri *g'id'ican'i*, ținutul lor însă *g'id'ic* (care vin din vorba ung. vidék). — De aceea dela noi, când se începe seceratul în țară, unde se seamănă de toamnă, se duc femeii mai sărace a seceră la țară ori pe la *Sași*, nu doară că pe la noi nu ar găsi de lucru, ci pentrucă acolo seceră *cu ruptul* și capătă plăți mai bune. Pe când se sfârșește cu secerișul la țară, se începe la noi, deci vin acasă puterile muncitoare și se spune că vin încărcate de bani, la care le-a umblat bine treaba, ba mai povestesc c'au

văzut și „ghezeșul.“ Fiindcă am pomenit în trecere această migrațiune a femeilor, voiu spune că este un fel de migrațiune și a bărbaților. Bărbații, bine înțeles mai săraci, care n'au *găzdușagul* cât se aibă ce lucra toată vara, cât ce trece Săn-Petru se duc a cosi în *Moldua* adecă în *Moldova*. Dar aievca ei nu merg în *Moldova* ei în părțile mărginașe ale Bucovinei pe la Coșna, Dorna, Căndreni etc. Se reintorc când vreu să-și cosească și puținul lor de acasă. E notoric și aici că poporul nu prea vrea să știe de Bucovina, ci numai de *Moldova de odinioară*.

Și acum, d-lor, după o digresiune atât de mare dați-mi voie să încep la obiect.

* * *

E vorba de cunună.

Multe feluri de cununi sunt în lumea asta, dar numai un fel e cununa despre care voiți să vorbesc eu. E obiceiul de a aduce cununa când se sfârșește cu secerișul grâului.

E un obicei dintre cele mai interesante la poporul nostru.

Cununa o aduc mai ales gazdele mai cu stare, și cu deosebire dacă au la casă fii și fete mari.

Cine are de gând să aducă cununa trebuie să-și întocmească treburile de cu bună vreme. Încă de cu primăvara, când își face planul de arat, trebuie să potrivească așa lucrul, ca holda aceea de grâu, de unde intenționează să aducă cununa, să se coacă mai pe urmă, ca așa să o secere la închiere și prin urmare să pună cununa secerișului de grâu. E cerința ca o astfel de sămănătură să fie pe un loc mare și să se facă grâul bun, și frumos. Încă când pleacă cu semênța de acasă e obiceiul să o ude cu nu știu ce fel de apă, în care s'au stins cărbuni și s'a descântat; aceasta ca holda să fie curată de mohor și alte erburii netrebuincioase.

Colea cam către sfârșitul lui August când se apropie secerișul de gătenie încep oamenii a se gândi la cunună.

La cea din urmă holdă de grâu se aduce cununa.

De multe ori se întâmplă ca să nu capeti secerătoare, de oarece fiecare se grăbește să gate cu al său mai întâiu ca nu cumva holda să se răscoacă. Dar când ai să aduci cununa, încă de mai înainte se angajează mai ales fetele și se chiar imbie să le chemi la secerat.

În ziua hotărâtă apoi își capetă gazda secerătoare cât de multe, mai ales fiind și holda mare, să meargă lucrul cu spor. E bine dacă sunt la casă fii și fete, c'apoi de-a dragu-ți vin. — Des de dimineață se adună la gazdă toate secerătoarele și pleacă la holdă, întovărășite de un fii și doi, cum dă D-zeu, care să pună clăile. Drumul până la holdă îl percurs cu povesti, săguese și fac voie bună, cum îi peste tot firea Românului.

Ajunse la loc fetele se apucă de lucru, care de care se păzește mai tare, să facă mai mulți snopi și să n'o întrecă alta. Lucrul nu-i vorba că merge cu spor. Cântecul se înțelege, căci nu se poate închipi să fie adunate mai multe fete la un loc și să tacă.

Holda-i ca păretele,
O seceră fetele

Și-și cântă cântările
De răsună văile.

Sau:

Dimineață ne-am sculat
Ne-am lăut, ne-am peptinat
Și la holdă-am alergat
Holdă ca păretele
Secerat-o fetele,
De unde cununa pleacă
Multe care se încarcă,
De unde cununa vine
Multe care-or veni mâne.

Și tot așa merge lucrul în voie bună și cântări, de într'adevăr răsună văile și pădurile.

Încă de cu bună vreme fii și fete se aruncă la pădure și taie pari pentru clăi. Dar trebuie să taie pari ominește, nu fiece clenciuri strimbe, ci care lemne sunt drepte cum îi lumina, căci la din contră îi apucă fetele la batjocură, și de multe ori o batjocură de tot mușcătoare cu fel de fel de asemănări. Slujba lor nu e alta decât să adune snopii și să-i pună clăi.

Fetele asemenea de cu bună vreme aleg două dintre ele, care sunt mai pricepute, să împletească cununa. Acestea cam dela amiază lucră numai la cunună. Anume mai întâiu aleg spicele, anume spicele cele mai mari și mai frumoase, fruntea grâului. Se așază apoi în mănunchiuri și împletec cununa, se înțelege fără grabă și cu grijă ca să fie cununa mândră. În timpul cât împletec celelalte fete le cântă cum să facă și să dreagă, că:

Puneți spice cu soție
Gazda D-zeu, să-l ție
Fă cununa plinișoară,
Să nu fie prea ușoară
Să se buceure gazda,
Că i-o fost deasă holda.

Sau alta ca cea următoare, în care urează fetelor ce împletec:

Să trăiască fetele,
Ce împletec cununile,
Să împletească încă multe
Și de-aicea înainte.

Cântă apoi la adresa gazdei și a stăpânei avisându-l să se îngrijească de coșuri și să le măture:

Mătură-ți doamnă curtea,
Că-ți aducem cununa;
Mătură-ți doamnă coșu
Că-ți aducem grâu roșu
Și îl mătură de pleavă,
Că-ți aducem grâu de treabă,

sau :

Strânge grăul de prin coș
Că-ți aducem mai frumos,
Mai frumos și mai curat,
Cu mohor ne-amestecat

sau :

Să trăiască domnu nost
Să samine grâu frumos.
Să vadă ce-a răsări
Cât de cu noroc a fi;
Să trăiească și doamna
Să samine cununa
Să vadă ce-a răsări
Cât de cu noroc a fi.

Ba se mai indeamnă secerătoarele una pe alta
ca să gate mai iute pe socoteala stăpânului în modul
următor :

Domnu nost s'o laudat,
Că de i-om găta holda
Ne-a da vin cu feria
Și horincă cu cupa
Doară ne-om pute mbăta.

Când is coalea cătră sară aproape să sfârșească,
uitându-se îndărăt și vîzându-și lucrul le vine a cânta :

Secerat-o fetele
Holdă ca păretele,
Fetele o secerat
Ficiorii clăi o nșirat,
Stau clăile tot rînduri
Ca cătanele în țuguri.

Așa trece ziua pe nesimțite, când colo vezi că
soarele-i numai de un stângin de deal. Holda încă
se găta, fetele sînt harnice, ficiorii asemenea. Locul
îi plin de clăi, care trebuie să stee drept și să nu le
treacă prin gând să se prăvălă, c'atunci ne dau ficiorii
de rușine.

Dar la urmă, iată cununa-i gata, lucrul s'a sfârșit
Se gătesc să plece cătră casă.

Cea mai tinără după vîrstă dintre fete duce cu-
nuna pe cap, pe drum merge în mijloc, iar celelalte
o încunjură de toate părțile ca și când ar fi vrînd
să-i facă gardă.

De când au pornit dela loc și până acasă cântă
fără încetare după o melodie anume a cununei, trăgă-
nată, dar frumoasă. De-a dragu să ascuți un astfel
de cor de fete, cu glasurile lor dulci, atât de melo-
dioase și de un timbru plăcut. Dar și versurile sunt
atât de frumoase, ca tot ce e produsul poporului.

De unde cununa vine
Remâne țarina plină,

De unde cununa pleacă,
Remâne țarina întreagă.

Cununa de unde vine
Multe clăi s'or pune mîne,
Cununa de unde pleacă
Multe carē mîne încareă

Mai cântă și laudând pe fata care duce cununa :

Cine duce cununa
Dreaptă-i ea și lumina
Ca lumina cea de ceară,
Care-o pun domniî n păhară,
Ca lumina cea de sēu
Care-o pun domniî n bocău

ori :

Cine duce cununa
Curată-i ea lumina,
Da pe lângă asta fată
Nici lumina nu-i curată.

Cu cîntece și cu voe bună se apropie de sat,
scoborînd sau de pe vr'un deal ori venid de pe luncă,
cum se întimplă, ca din care parte a hofarului se aduce
cununa : Chiar se amestecă ziua cu noaptea când sosesc
sau doară a înoptat, ori cum fiind tăcere peste sat,
cîntatul se aude din depărtare. Semn, ba dau chiar
cîntătoarele semn, prin cîntec ca următorul :

Deșteptați-vē ficiori
Nu sedeti ca'n săzētori!
Luați câte-o coră'n mână
Și vē duceti la fântână
Și cu apă o umpleți
Ș'apoi pe noi ne muieți.

Ei bine, ficiorii sau chiar și oamenii de altă vîrstă
nu stau nepăsători. ei așteaptă, cu cofele pline, câte
trei, patru împrumută chiar și de pe la vecini și aște-
ptă cununa. E obiceiul să ude cununa, dar nu
într'atîta cununa, ci pe fetele, care o aduc. Cât ce
întră prin sat auzi numai la strigăt și chiote, cei ce
așteptau gata au aruncat apa pe fete și cunună. Fetele
înterup cîntecul pe câteva clipite și încep a țipa, ba
și grăbesc pașii, doar vor scăpa nemuiete, dar asta nu
se întimplă, căci multe cofe pline le așteaptă până ce
ajung acasă. Dacă scapă dintr'un loc, nu scapă din-
tr'altul. Cîntecul însă merge mereu, două-trei secunde
de se înterumpe și iar îl urmează. Se mai alătură
și alți ficiori și merg mai departe.

Câte-odată, se fac și glume, dar glume cam proaste
anume în cofe pun și pietri și le aruncă cu apa.

Gazdele de acasă așteaptă să sosească cununa.

Așteaptă pe secerătoare cu plăcintă, colaci și
mîncare bună, pe de-asupra beutūra — holireă, cum

ii zice la noi, care nu poate să lipsească la voe bună.

Când se apropie cununa de casă se aude un cântec de înștiințare :

Deschideți gazdă poarta,
Că vinim cu cununa,
Deschideți gazdă coșu,
Că vinim cu grâu roșu.

Stăpânul casei iese întru întimpinare, dar nu cu mâna goală.

Sosind cununa una dintre fete, care e bună de gură și nu rușinoasă și mai ales, dacă se poate cea ce a adus cununa zice următoarele, ca un fel de staroste:

Bună seara domn de țară,
Ai eșit cu plosca-afară
Înainte cununii,
C'ai gândit, că n'om vini.
Noi de mult am fi venit,
După cum a fost grăit,
Da o fost grâu 'ncăleit
Și noaptea ne-o năpădit;
Noi de mult am fi plecat
Da o fost grâu călcăt
Și noaptea ne-o apucăt
Noi am auzit odată,
Că-ți fi având curți de peatră.
Bată-și Francii caii-și bată
Și la căsi să nu străbată.
Noi de trei zile-am pornit
Ș'amu abia am sosit.
Dumnia-voastră v'ați mândrit,
C'aveți un voinic cinstit:
Cinci mierțē i-ați măsurat
Și la moară l-ați mănāt
Moara nu o fost acasă
Și morariul după masă
Și aiesta meșter mare
Nu s'o sfârșit așa tare:
Făcu cioc-poc
Ș'o venit moara la loc
Ș'o turnat voinicu 'n coș
Cinci mertē de grâu frumos
Ca și fața lui Christos.
După ce l-o măcinat
Iute 'n samă vi lo dat.
Noi așa am auzit,
De nu cumva ne-am greșit,
C'aveți nouē jupănese
Dela Țeligrad alese,
Trei cernea, trei frământa
Și trei in cuptoriu băga,
Ș'a făcut colac frumos
Ca și fața lui Christos;
De rumpeți colacu'n două
Și ne dați o țir' și noauē

Și mie mi s'ar cădea
Pentru osteneala mea
Batăr un păhar de vin
Să fie feria deplin
Gazda îi cu voe bună
Gândește c'a avea cunună.
Noi cunună nu i-om da
Până ce ne-a arăta
On voinic, da cu musteață.
Să sărute cu dulceață
Cum să nu vē fie greață,
Să nu fie dela vatră
Cu gura căscată,
Să fie dela masă,
Că ni-s fetele frumoase.
Și nici atunci nu țom da
Până ce nu-î arăta
O ferie de vinars
Lângă dinsa ceteraș
Și v'o zece ficiorași
Să ne 'nvērtă după mână
Cum îi datina rumână
C'ășa-i frumos la cunună,

Se înțelege, că gazda trebuie să fie pregătit să împlinească toate cele cuprinse în acest fel de dicție.

Apoi urmează predarea cununei în mâna gazdei cu următoarele cuvinte:

Dintr'un spic
Ias-on otic
Din o mână
O merță plină,
Crească stogu cât casa
Și vravu cât masa.

Secerătoarele sunt udate din cap până în picioare ori să mē fălesc de espresia dela fața locuului: *ca și cum ar fi eșit din hâlboană*. Se așează cu toate pe lângă masa așternută, încărcată de plăcinte, gazda încapă a cinsti din ploscă, ori din glaje. — Să vezi cum se mai îmbie fetele, când le ajunge ca să bea, atâta mai sărută păharul până ce beu câteva picături. Dar cum le mai rid ficiorii!

Pe urmă cinează între ris și voe bună. După ce au sfârșit, fetele merg în grabă acasă și se în schimbă cu alte haine uscate și cât bați în palmi vin înderēt, ca să sē înceapă partea cea mai bună — jocul.

Intr'aceea, în lipsa unui ceteraș mai bun în sat, e aici și Pașcu cu glanetul (clarinetul) și Bulela dela Poieni cu scroafa lui. Orchestră completă. Ficiorii de asemenea s'au adunat și fiind toate gata, se începe jocul, care ține până ce nu mai pot, până târziu după miezul nopții. —

Victor Onișor.

Masa studenților în Blaj.

— Apel —

Nisuinta manifestată în anii din urmă, de a înființa pe lângă școlile noastre mese pentru studenții mai săraci, isvoresce din recunoașterea unei lipse mari și dureroase.

Toți se interesază de aceasta mare cauză publică, știu, că a devenit una dintre cele mai insistente necesități ale timpului, de a sări întru ajutorul tinereții ștudioase și în ceea ce privește nutremitul ei trupesc. Studiul peste tot reclamă, ca o condițiune de căpetenie, un trup sănătos și binehrănit. Sistemul instrucțiunii moderne înse pretinde, mai mult ca ori și când, o îngrijire serioasă a trupului, pentru-că acest sistem reclamă prin mulțimea și varietatea studiilor o deosebită încordare a puterilor sufletești și trupești.

Față cu numeroasele și feluritele recerințe ale instrucțiunii, tinerețea noastră ștudioasă se găsește între niște condițiuni din cele mai slabe. În lipsă de locuințe destul de spațioase, mulți elvi ai școlilor noastre sunt osândiți a tângi în niște căsuțe mici, umede, lipsite și de aer și de lumină; ear în privința traiului sunt în mod neindestulitoriu provezuți. Organismul nehrănit cum se cuvine înse, și angajat în același timp la cea mai încordată muncă, între stări igienice necorespunzătoare, nu numai nu se poate desvolta normal, ci slăbind își pierde toată energia și toată puterea de rezistență contra multelor și feluritelor morhuri, cari ispitesc sănătatea tinerilor mai ales.

Pentru ast-fel de casuri nenorocite, învățătura costisitoare, în loc să fi fost o binefacere, a devenit un blăstăm, și toată cheltuiala de bani și de energie depusă de către învățatori și învățacei, a fost făcută în deșert spre pagubă ireparabilă a particularilor, ca și a comunității obștești.

Fiind însă, că atari pagube nu se pot delatura cu totul, trebuiesc deci prevenite. Și între măsurile preventive ale acestor rele sunt și mesele pentru studenți. Importanța lor în privința aceasta este recunoscută de medici și pedagogi de o potrivă. De aceea și la noi s'a deșteptat în timpul din urmă o preocupare publică pentru aceste folositoare instituțiuni. Scopul lor este de a oferi studenților, gratis ori în schimbul unei taxe de tot modeste, mâncare caldă, suficientă și nutritoare, macar odată în zi, ca ast-fel studenții bine provezuți fiind, și se poată bine și trupește și sufletește, și se poată presta cu succes munca spirituală ce li-se cere, fără dauna sănătății și vigoarei lor trupești. În același timp ele tind a pune pe elevi, cel puțin la masă, sub o inspecțiune părintească, și a împuțina ast-fel grigile părinților de acasă.

Dacă aici în Blaj nu ne-am îngrijit mai curînd de înființarea unei ast-fel de instituțiuni, este nu pentru-că am fi ignorat necesitatea și importanța ei, ci pentru-că aici a existat mai întâiu la Români o atare instituție.

Întru adevăr „masa studenților“ din Blaj s'a înființat, într'un înțeles oare care mai larg, de odată cu însăși școlile, cari acum de aproape 150 de ani revarsă asupra neamului binefăcătoarea lumină a culturii.

Intemeietorii de pie memorie ai acestor, celor mai

vechi școli românești din patrie, au pretuit de sigur foarte mult învățătura, ca hrană a vieții sufletești. Așa de sus au ridicat ei în gândurile lor sfinte actul luminării minții cu lumina înțeleptelor învățături, în cât îl numiau cu o caracteristică expresie frângerea sfinte pâne a învățătorei. Cu toate acestea ei nu-și uitară nici de hrana trupului; mai ales că și atunci, ca și acum, cu deosebire fii țărâniei noastre împoporau școlile. Astfel pe timpul episcopului Petru Paul Aron — cum spune Samuil Clain, — se aflau în Blaj deja 300 de studenți, și episcopul „i ținea cu pâne, și la prasnice și cu fiertură, pe unii și cu haine și cu cărți.“

Exemplul fericitului fundator al școlilor, a fost imitat cu belșug de toți succesori săi. Atanasie Rednic a lăsat școlilor toată averea sa; Grigorie Maior a înființat fondul pentru pâne, pe care toți archiereii următori l'au susținut, îmbogățindul așa, în cât și astăzi, fie-care student cu purtare bună și progres indestulitor este provăzut gratuit cu pâne.

Ca să nu mai amintim de numeroasele fundațiuni de stipendii, cari tot spre susținere servesc, ne oprim la actul marelui metropolit Vancea, care a întemeiat două internate frumoase, unul pentru băieți și altul pentru fetițe. În aceste instituite sute de inși primesc provisiune completă pe lângă o taxă modestă, sau chiar gratuit. Dar ori cât de mult ar fi făcut Archiereii de fericită pomenire ai Blajului pe acest teren, astăzi nu mai este indestulitoare părințasca lor îngrijire, din care de alt-fel, atâtea sute și mii s'au împărțășit și se împărțășesc. Internatele cele două sunt prea strimte pentru a putea primi la buna lor masă pe toți cei avisați la un trai mai sănătos. Și chiar dacă ar avea loc să-i primească, nu ar avea de unde să deie mâncare tuturor celor lipsiți. Fundațiunea de pâne de asemenea, ori cât de folositoare ar fi fost și ar fi, nu mai este indestulitoare. Căci numai cu pâne și cu firmituri de bucate de pe acasă nu se pot nutri studenții în mod indestulitor.

Lipsa aceasta se simte de mult, dar acum a sosit momentul suprem, pentru a întreprinde tot ce ne stă în putință, spre a satisface necesităților mai ardente. Ceea ce recunoscînd inteligența română din Blaj, intrunită în 16 Februar n. 1902 într'o ședință anume spre acest scop conchemată, a hotărît se adreseze un apel către toți aceia, cari au beneficiat când-va de școlile din Blaj, sau știu apreția importanța lor pentru poporul românesc, rugându-i să binevoiască a-și da concursul generos la înființarea unei mese pentru studenții dela școlile române greco-cat. din Blaj

Comisiunea aleasă în acea adunare, a cerut de la Prea Veneratul Consistor Metropolitan din Blaj, patronul suprem al institutelor noastre, autorizarea de a face o colectă în favorul mesei studenților, ceea ce i-s'a și dat prin rezoluțiunea consistorială din 4 Martie 1902, Nr. 1166. Drept aceea, subscrișii membrii ai comisiunei de doi-sprezece venim prin aceasta a ne implini misiunea ce ni-s'a încredințat, apelând cu toată dragostea frățească la toate inimile generoase, cari știu

prețui valoarea instituției, ce proiectăm, să alerge cu ofertele lor întru ajutor.

Prin glasul nostru cer ajutor acele așezăminte românești cari de un veac și jumătate au revărsat lumina culturii în mijlocul poporului nostru, și cari mai mult de un secol, au fost unicele noastre far culturale.

Prin glasul nostru se adresează școlile din Blaj către toți fii săi și către fii acelora, cari sub sentul lor s'au învrednicit de puterea învățăturilor, cu ajutoriul căreia și-au făcut stare și avere și poziție de onoare în societate.

Prin apelul nostru imploară ajutoriul de recunoștință al fiilor săi acea „alma mater,” care atâția fii luminați a dat vieții — și il imploară, nu pentru sine ci pentru acei fii ai poporului, pe cari de acum înaintea vrea să-i crească și să-i învețe spre binele neamului nostru.

La vocea acestor vechi așezăminte culturale asociem și noi cu toată credința cuvintul nostru rugătoriu. Pentru-că noi credem firm și tare, că este acum timpul suprem, să contribuim și noi fie-care din ceea ce ne-a dat Dumnezeu, spre a susține și desvolta acele așezăminte, pe cari tot numai archierii noștri le-au întemeiat și susținut cu mari jertfe spre binele nostru obșteșc. Este nobil și frumos, ca la rindul său și inteligența să-și arete tributul recunoștinței sale pentru binefacerile primite, și să facă ast-fel și ea binetaceri pentru întemeierea mai bună a viitoriului nostru comun.

Garanța acestui mai bun viitor și titlul de onoare al inteligenței române este tocmai faptul, cu în tot-de-una ea a înțeles rolul și datorința sa.

Școlile din Blaj au experiat nu de mult cu multă mângâiere generositatea inteligenței române. Când în lipsele sale mari, gimnaziul din Blaj a apelat în 1893 la ajutoriul public, în scurtă vreme nu mai puțin, de cât 20.000 fl. i-s'au trimis spre acoperirea urgentelor sale necesități.

Animați de acest frumos exemplu al virtuții românești, apelăm acum de nou, cu neclintită încredere și ne rugăm în numele acestor școli, ca să nu li-se denege nici acum generosul sprigin.

E vorba de a inzeștra cu o noaue putere aceste școli, cari în curind vor avea să serbeze iubileul existenței lor de 150 de ani. Nu este chip de a serba mai demn și mai potrivit acest dat de mare importanță istorică, de cât a întemeia noaue instituțiuni, cari să fie completarea desevirșită a iubilarelor așezăminte.

Sus deci inimile! Să dovedim, că înțelegem rostul așezămintelor culturale românești și că știm și lucra, și jertfi, pentru înaintarea și desvoltarea lor.

Să dovedim, că suntem vrednici urmași ai acelora, cari între mii de suferințe și piedeci de tot soiul au știut să înființeze locașuri de învățătură, spre a ne inzeștra pe noi cu puterea nebiruită a culturii și moralei!

Blaj, din ședința comisiunei de 12 ținută la 16 Maiu 1902.

Iosif Hossu

canonic, dir. gimn., președintele comisiunei.

Georgiu Muntean

director al institutului preparandial.

Iuniu Br. Hodoșiu

dir. inst. de credit și economii „Patria.”

Octavian B. Bonfiniu

profesor gimnasial.

Georgiu Vancea

proprietar.

Dr. Alecsandru Pop

medic.

Iacob Murășan

profesor de musică.

Dr. E. Dăianu

profesor de teologie, notariu al comisiunei.

Emil Viciu

prof. gimn., dir. internatului de băieți.

Dr. Iuliu Maniu

advocat archidieceșan.

Gavrilă Precup

profesor gimnasial.

Dionisiu Trifan

măiestru croitor.

Nr. 339/1902

Publicațiune de licitare minuendă.

Edificiul principal al școlii elementare populare funcționari din Monor, susținută de fondul central școlastic din districtul Năsăudului, este a-să clădi din nou cu suma de 25.400 Cor. 44 fl. statorită din partea oficiului u. reg. de edile din Bistrița.

Pentru asigurarea întreprinderii clădirii amintite se publică licitare minuendă cu oferte închise, care să va ținea în 24 Iulie 1902 la 10 oare a. m. în localitatea susnumitului fond.

Doritorii de a licita se provoacă a-și înainta ofertele închise, provăzute cu vadiul de 5% corăspunzător

condițiunilor speciale de licitare, — referitoare la executarea lucrării amintite — până la 10 oare a. m. a zilei defipte cu atât mai virtos, pentrucă ofertele întârziate nu să vor considera. —

Planul, preliminarul de spese și condițiunile speciale a lucrării din cestiune, se pot vedea zilnic în oarele oficioase în cancelăria fondului școlastic central din Năsăud. —

Din ședința comisiunei administrătoare a fondului școl. central din districtul Năsăudului ținută în

Năsăud la 9 Iunie 1902.

Gerasin Domide

președinte.

Dr. Nestor Simon

secretar.

Redacțiune responsabil: Dr. Victor Onișor.

Tip. A. Baciu, Bistrița.

Proprietar și editor: G. M. Ungureanu.